

Nr 17.

Av herr **Petersson, Knut**, och herr **Larsson, Sam**, angående vissa ändringar i lagen om expropriation.

I 1917 års lag om expropriation stadgas att fastighet, som tillhör annan än kronan, må tagas i anspråk genom expropriation bl. a. för ändamål, som det enligt lag eller författning tillkommer kommunen eller annan dylik samfällighet att tillgodose, ävensom för annat härmed jämförligt ändamål för den händelse det äger väsentlig betydelse för det allmänna.

Under dessa bestämmelser torde icke kunna inbegripas ett sådant fall, att en stad önskar i en främmande kommun förvärva fastighet i avsikt att bereda den egna kommunens befolkning möjligheter till friluftsbad och friluftsliv. Dylika fastighetsförvärv måste alltså grundas på frivilliga avtal. Emellertid torde här berörda ändamål numera betraktas såsom så angeläget, att det väl kan jämsättas med åtskilliga av dem, för vilka expropriation lagenligt kan påkallas. På sina håll har också yppat sig avsevärda svårigheter, att mot rimligt pris förvärva lämpligt belägen mark för friluftsbad och lägerliv.

Det är att förutse, att behovet av allmänt tillgängliga badstränder under en lång tid framåt oavblåtligt kommer att ökas. Frekvensen på de kommunala badplatserna pekar oförtydligt i sådan riktning. Det blir under sådana förhållanden ett allmänt intresse att underlätta kommunernas förvärv av fastigheter för här berörda ändamål, vilket lämpligen synes kunna ske genom en sådan ändring av nu gällande lagstiftning, att expropriation kan påkallas även i dylika fall.

I detta sammanhang tillåta vi oss jämväl fästa uppmärksamheten på de höga kostnader, som merendels åtfölja expropriationsförfarandet och ofta göra det olämpligt för sitt ändamål. Framför allt i sådana fall, där löseskillingen icke kan uppgå till annat än obetydliga belopp, blir institutet alltför dyrbart och omständligt. Detta synes sammanhånga dels med grunderna för utdömandet av ersättning till expropriationsnämndernas ledamöter, och dels med nämndernas sammansättning. 1929 års riksdag anhöll också i skrivelse till Kungl. Maj:t, att utredning måtte verkställas av möjligheten att införa lämpligare bestämmelser än de nuvarande för uppskattande av arvodet till ledamöter i expropriationsnämnd, varvid åtskilliga utvägar antyddes. Något förslag i ämnet har icke avhört.

Med den nuvarande anordningen följer även en annan olägenhet i så måtto att den näppeligen giver tillräcklig säkerhet för att frågan om löseskillingens fastställande bliver sakkunnigt och opartiskt prövad. Genom expropriation förvärvad mark ställer sig, oavsett kostnaderna för själva

expropriationsförfarandet, merendels mycket dyrbar. Detta sammanhänger otvivelaktigt i viss mån med att ledamöterna i nämnderna icke alltid besitta tillräcklig erfarenhet och insikt i hithörande frågor. Den noggranna kännedom om marknadsläget och den översikt över jordprisens växlingar, som borde vara en förutsättning för en rättvis uppskattning, kunna icke gärna förväntas hos en till sin sammansättning ständigt växlande institution. Om nämnderna i stället gjordes till en fast inrättning, skulle förtroendet för deras insikt och opartiskhet avsevärt stärkas. Detta förutsätter emellertid, att parterna berövas den rätt, som nu är dem tillerkänd att utse ledamöter. Några betänkligheter mot en dylik reform synas så mycket mindre kunna framställas som dessa ledamöter av naturliga skäl betrakta sig mera såsom sakförande ombud än såsom företrädare för en opartisk rättsskipning. Parternas synpunkter kunna säkerligen med minst samma effekt framföras på sätt vid övriga rättstvister är brukligt.

Under hänvisning till vad ovan sagts tillåta vi oss hemställa,

att riksdagen måtte för sin del besluta om sådan ändring av expropriationslagen, att mark avsedd för anläggandet av kommunala friluftsbad, lägerplatser och liknande ändamål må kunna förvärvas genom expropriation, även om marken är belägen i annan kommun,

samt att riksdagen i skrivelse till Kungl. Maj:t måtte anhålla om utredning om lämpligheten av en förändrad sammansättning av expropriationsnämnderna i syfte att vinna en sakkunnigare behandling av expropriationsmålen samt att nedbringa kostnaderna för expropriationerna.

Stockholm den 19 januari 1937.

Knut Petersson.

Sam Larsson.